

Informatiebulletin Nationaal Park Oosterschelde augustus 2004, nummer 12

Bron: Informatiebulletin Nationaal Park Oosterschelde

Voor activiteiten overzicht kijk op www.npoosterschelde.nl

Oosterscheldekering

Natuurbelevingskaart

Laat je verrassen: Beleef de Oosterschelde; Op stap in het Nationaal Park! In de zomer van 2004 brengt het Nationaal Park een gratis natuurbelevingskaart uit. Het doel van de kaart is om mensen een overzicht te geven van wat er allemaal mogelijk is aan natuurrecreatie en natuurbeleving. Hij zal verspreid worden rondom het Nationaal Park bij onder andere recreatieondernemers en toeristeninformatiepunten. Op de kaart vind je informatie over excursies en educatief vermaak, maar ook over fietsroutes en pontjes. Daarnaast verwijzen we naar de terreinbeheerders, lokale VVV's en musea. Hij heeft een handig formaat, dat opgevouwen kon worden tot een postkaart. De kaart geeft informatie in het Nederlands, Duits, Engels en Frans.

Natuurvaartochten

Nieuwe natuurvaartocht vanuit Yerseke

In juli en augustus kun je vanuit Yerseke meevaren met M.p.s. Adriana op een Oosterschelde ontdekkingsstocht. Tijdens deze 2,5 uur durende tocht leer je onder leiding van een gids van alles over wat er in het water leeft en wat er tijdens de tocht te zien is. Onderwerpen zijn; het kweken van mosselen en oesters, weervisserij op ansjovis, het verdronken land Reimerswaal en de Deltawerken. Er is een grote glazenbak aan boord die voor vertrek gevuld wordt met Oosterschelde leven. Zo kun je planten en dieren van dichtbij bekijken.

Voor afvaart informatie: Tel. 0031(0)6 – 22089393 of www.marstrand.nl

Fietsroutes Rondje Pontje

Vanaf 1997 verschijnt jaarlijks de "Almanak van de Zeeuwse pontjes", waarin alle actuele informatie over vaartijden, prijzen en aanlegplaatsen is opgenomen. Het nieuwe boekje "Fietsen & Varen over Zee & land" beschrijft aantrekkelijke fietsroutes van pontje naar pontje. In deze uitgave van 132 pagina's worden in totaal 29 routes - in twee richtingen - beschreven en duidelijk op kaart aangeduid. Bij iedere route is bovendien een achtergrond verhaal met foto's opgenomen over iets dat onderweg te zien is of te beleven is. "Fietsen & Varen over Zee & land" is te koop bij de VVV kantoren, bij de Tourist Shop Middelburg voor € 8,95. Het boekje is ook via <http://www.zeelandnet.nl/pontje/> te bestellen.

Stand van zaken bezoekerscentrum

In het vorige informatiebulletin is al het vorige informatiebulletin is algemend dat het 'plan met de pijler' niet gerealiseerd zal worden. De afgelopen tijd is gekeken naar alternatieven. Een daarvan is het Topshuis, waar een grote ruimte, op de 3e verdieping is vrijgekomen. Op dit moment wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn om door het bezoekerscentrum voor het Nationaal Park van te maken. En hoe dit gefinancierd kan worden.

Op stap in het Nationaal Park?

Misschien heb je hem al voorbij zien komen of ergens zien hangen; onze activiteiten kalender! In juni heeft het Nationaal Park een kleurenposter met Oosterscheldebeelden met een afscheurbare kalender uitgebracht. Hierop vind je het totale aanbod aan activiteiten in het park. Heb je interesse om deze kalender op te hangen bij jouw organisatie? Neem dan contact op met

Fransje Meijer en wij zenden je gratis een exemplaar toe. (Zo lang de voorraad strekt.) Ook op onze website <http://www.npoosterschelde.nl> vind je onder het kopje 'wat kan ik doen?' het volledige activiteitenoverzicht.

Volop ontwikkelingen langs de Zuidkust van Schouwen

Op dit moment wordt er weer druk gegraven langs de Zuidkust van Schouwen. aan het eind van het jaar 2004 zal het overgrote deel van het gebied de Prunje ingericht zijn in het kader van Plan Tureluur. Een mooie mijlpaal waarbij driehonderd hectare aaneengesloten brak oermoeras weer in ere is hersteld. Een uniek leefgebied met bijzondere natuurdoeltypen zoals klei oermoeras, brakke watergemeenschappen en zoute en brakke ruigte en graslanden. De aan deze typen gerelateerde flora en faunaris bijzonder en kenmerkend voor deze gebieden. In de grotere waterpartijen zullen soorten als Scheldefonteinkruid en Spiraalrupia v in de rietranden.

Volgens planning zakken we volgend jaar verder af richting Zierikzee en wordt het gebied Pkigat-Noord op de schop genomen. Het gaat hierbij grofweg om het gebied tussen de Brasweg en de Verseputseweg dat 45 hectare groot is. Dit zal straks het eerste ingerichte gebied worden dat bij de Vereniging Natuurmonumenten in eind beheer komt. Het wordt net als in de Prunje een gebied met afwisselend waterpartijen en delen land. Belangrijk is het om de overgangen van land naar water zo geleidelijk mogelijk te maken, omdat juist in deze overgangen de specifieke soorten voor dit type gebieden gaan voorkomen zoals boven beschreven. Waarschijnlijk starten de werkzaamheden voor dit gebied eind 2005

Als natuurbeschermingsorganisatie vinden we het vanzelfsprekend om uit te leggen wat we doen en waarom we het doen. Daarom is er naast een inrichtingsplan ook tijd en ruimte gereserveerd voor communicatie rond de vorderingen. We informeren de bewoners van Schouwen en zeker de bewoners in Zierikzee wat er de komende jaren in hun achtertuin gaat gebeuren. Als er nieuws is houden we hen op de hoogte via de media, met informatie borden en door gerichte voorlichtingsexcursies te organiseren. Al met al zoals gezegd volop ontwikkelingen langs de Zuidkust van Schouwen en belangrijke impulsen voor de waarde van onze Groene Blauwe Oase Zeeland.

Arjan Boon

Beheerder bij de Vereniging Natuurmonumenten

Op stap in de Scherpenisse Polder

Tholen Gatweg, april 2004

Mooie frisse april middag, goed helder hard licht, met grote witte stapelwolken die het ruimtelijke effect van de polder versterken. aan het hek bij de Gatweg wachtend op de deenemers aan deze excursie. Zeven aanmelding zijn er van het VVV Sint- Maartensdijk. Ha, daar komen ze. Het is echter deze middag ook druk met vogelaars die hier komen genieten, nog even geduld. Een groepje Belgische vogelaars stelt hun kijkers op. Kiik, een slechtvalk roept er één! De gasten van Staatsbosbeheer druppelen langzaam binnen. Negen mensen hebben deze schitterende voorjaarsmiddag uitgekozen om het natuurontwikkelingsgebied "Scherpe nissepolder", onderdeel van plan Tureluur, met een bezoek te vereren.

Vier wat oudere echtparen en een wat jongere man die een kijker op statief bij zich heeft. Na de altijd wat formele financiële afwikkeling begint de eigenlijke excursie met een wandeling langs de inlaag, uitleg over de opzet en de uiteindelijke doelstelling van het gebied. De mensen zijn zoals altijd enthousiast over de schitterende natuur die ze voorgeschoteld krijgen. Grutto's scheren op korte afstand voorbij. Wat verder in een waterpartij scharrelen vier lepelaars. De naamgever van het project, de tureluur, laat zich eveneens horen. De eigenaar van de kijker ontdekt een kemphaan en wijst hem trots aan, in z'n vogelgids. De tijd vliegt voorbij. Het mag nog wel uren duren, zegt een van de vrouwen. Maar na een blik over weidsheid van de Oosterschelde lopen we de zelfde weg terug en is de 2 uur durende rondleiding alweer voorbij. We komen nog een keer terug roepen sommige, ze klappen en gaan voldaan huiswaarts.

Rob van der Laan

Natuurgids

Krolse zeekatten trekken 15.000 duikers

De Oosterschelddijken boden tijdens het pinksterweekend 2004 een fascinerende aanblik voor de argeloze wandelaar. Rond iedere kentering van het getij ontstond op veel plaatsen een koorts achtige duikdrukte. Bij Goese Sas dreven honderden in neopreen gehulde manetjes in het water, vaak voorzien van grote camera's. De Hkattendijksedijk bij Wemeldinge was één grote parkeerplaats en de eerste pijler van de Zeelandbrug leek of en toe wel in een pan met kokend water te staan van alle uitadembellen. Naar schatting waren er tijdens het pinksterweekend zo'n 15.000 duikers in Zeeland.

Oorzaak van deze duikersgekte was de sepia of zeekat. Deze grote bruin-wit gestreepte inktvis verbijft in de winter maanden in dieper water, maar trekt in mei massaal de Oosterschelde binnen om daar te gaan paren. Dit paringsritueel is bijzonder spectaculair. In een woeste rondedans omhelzen het mannetje en vrouwtje elkaar met hun tentakels, waarbij het mannetje een zaadpakket in de mantel van het vrouwtje afzet. Het vrouwtje begint daarna met het afzetten van de eieren, die ze zorg

vuldig vastmaakt aan wieren of andere dunne voorwerpen, zoals touwen. Als het werk gedaan is sterven de dieren, om ruimte te maken voor de nieuwe generatie kleine inktvisjes, die over ongeveer twee maanden zal uitkomen.

Tijdens de paring en het afzetten van de eieren zijn de dieren niet schuw en laten zich gemakkelijk observeren. Dat levert soms bizarre taferelen op: twee innig omstrengelde inktvissen, omgeven door een kring van duikers die met hun 50 Watts lampen de omgeving onder water in een hel daglicht zetten. De dieren laten zich er niet door ontmoedigen. Straks, na de kentering, hebben ze het rijk weer alleen.

Inez Flameling Duikcentrum Oceanus. Colijnsplaat:

www.oceanus.nl info@oceanus.nl

De kreeft

Een van de mooiste en meest fascinerende dieren in de Oosterschelde is de kreeft. Het is een roofdier dat van nature weinig vijanden heeft. De kreeft heeft vooral zijn kannibalistische soortgenoten te duchten. En natuurlijk de kreeftenvissers. Het is namelijk culinair een veel gevaagd product.

De kreeften zijn in het begin van de vorige eeuw voor het eerst in de Oosterschelde gezien. Aangenomen wordt dat geïmporteerde kreeften uit Noorwegen toen zijn ontsnapt en zich met succes in de Oosterschelde hebben weten te vestigen. De kreeft is gevoelig voor strenge vorst en na de strenge winter van 1962-1963 is er lange tijd geen kreeft meer gevangen. Sinds 1990 wordt de kreeft weer steeds algemener. De meeste kreeften worden gevangen met korven en fuiken. Daarnaast wordt met sleepnetten op kreeft gevestigd. De kreeftenvissers willen duurzaam vissen en willen weten hoe het gaat met het bestand en welke visserijdruk het bestand kan hebben. Dit is echter lastig te belpalen, omdat het een dier is dat vooral verscholen tussen de stenen leeft.

In 2004 zijn een aantal kreeftenvissers in eigen beheer met een bestandsonderzoek gestart. Eidragende kreeften worden gemerkt en weer teruggezet. Het merk bestaat uit een loszittend bandje met een nummer dat achter de scharen om een van de voorpoten wordt geschoven. Uit het percentage gemerkte dieren dat wordt teruggevangen kan de visserijdruk worden berekend. Door deze te combineren met de totale vangst kan vervolgens een schatting van het gehele bestand worden gemaakt. Waar de dieren zijn teruggevangen geeft inzicht in het trekgedrag. Een moeilijkheid in het onderzoek is dat kreeften verschalen en dan ook hun merk verliezen. Dit betekent dat steeds weer dieren moeten worden gemerkt. Het doel van het onderzoek in 2004 is na te gaan of de gekozen aanpak ook bruikbare resultaten oplevert en het merken aan boord ook inpasbaar is in het lopende werk. De resultaten tot nu toe zijn veelbelovend en te verwachten is dat dit onderzoek de komende jaren zal worden voortgezet.

Hans van Geesbergen

Zevibel

Kennisgaten in de dijk

Dijken worden meestal beschermd door steenbekleding. Door waar deze te licht is, zorgt het projectbureau Zeeweringen ervoor dat de glooiing op sterkte wordt gebracht. Voorlopig nog aan de Westerschelde, straks ook langs de Oosterschelde. Maar wat is 'te licht'?

Het Voorschrift Toetsen op Veiligheid is de wettelijke meetlat die aangeeft of de steenbekleding "goed", "onvoldoende" of "twijfelachtig" is. Bij "goed" hoeft er niets te gebeuren en bij "onvoldoende" wordt de steenbekleding onderhanden genomen. Maar de score "twijfelachtig" is een probleem. Waarschijnlijk is hier de steenbekledingen wel sterk genoeg, maar kan dat niet worden aangetoond: er is een kennisleemte.

Onderzoek loont

Sinds 1996 zijn de meest "onvoldoende", dus urgente dijkvakken langs de Westerschelde voor het overgrote deel verbeterd. Vanaf 2006 is de Oosterschelde aan de beurt. Inmiddels is er onderzoek verricht naar het probleem van kennisleemtes. In 2002 heeft een kosten-batenanalyse de verhouding laten zien tussen de kosten voor onderzoek naar een oplossing en die van het verbeteren van de "twijfelachtige" dijkvakken. De Oosterschelde stond daarvoor model als praktijkvoorbeeld. De resultaten zijn niet mis te verstaan. De kosten voor het verbeteren van de twijfelgevallen overstijgen de honderd miljoen euro. De uitgaven voor het vinden van een oplossing, een paar miljoen euro. Omdat onderzoek dus loont, is er nu het onderzoeksprogramma Kennisleemtes Steenbekledingen dat tot en met 2006 door gaat om kennisleemtes te dichten. Specifiek voor de Oosterschelde zal ook de invloed van de Oosterscheldekering op golven en daarmee de belasting van de steenbekleding, in het onderzoek worden meegenomen.

Asfalt

Illustratief voor wat onderzoek kan opleveren, is het onderzoek naar de sterkte van met asfalt ingegoten, gezette steenbekledingen. Het onderzoek kostte minder dan driehonderd duizend euro, terwijl dit onderzoek ertoe heeft geleid dat de "twijfelachtige" steenbekleding van een dijkvak in Kruiningen niet hoefde te worden verbeterd. Dat betekent een besparing van circa anderhalf miljoen euro. Ook langs de Oosterschelde bevinden zich met asfalt ingegoten bekledingen, zodat naar verwachting ook hier flink op de kosten kan worden bespaard.

Ruud Paulusse

Projectenbureau Zeeweringen

Opening reizende expositie

Vanaf september dit jaar zal de Reizende Expositie van het Nationaal Park Oosterschelde rondgaan langs alle gemeenten die aan het park grenzen. De opening staat gepland in de gemeente Kapelle. De expositie is gericht op de bewoners en gebruikers van het Park. Zij maken kennis met haar ontstaansgeschiedenis, de Oosterschelde in groter verband en de lokale parels in hun gemeente. Het doel is om meer bekendheid te geven aan het park maar ook persoonlijke verhalen komen aan bod. In de tentoonstelling maak je door middel van informatieve teksten en 'educatief vermaak kennis met de unieke waarden van de Oosterschelde. Als de expositie in jouw gemeente staat, kun jij iets aan deze tentoonstelling toevoegen, door te vertellen wat jij met de Oosterschelde hebt. Bijvoorbeeld door middel van een tekening, brief, foto, vondst of knutselwerk. Hou de krant in de gaten!

Voor meer informatie bel 0113 - 211675 en vraag naar Annemarie Pothaar.